

ԵՄԱԶԻԿ

ԿԱՆԱՆՑ ՅԱՏՈՒԿ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

ԳՐԱԿԱՆ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԱՌՏՆԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ, ԿՈՐՈՅԹԻ

ՉԵՌԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆՑ

ԿԱՆԱՑԻ ՀԱՐՑԵՐՈՒ և՛ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ԻՐԵՐՈՒ

ԺԹ. ՏԱՐԻ

Նոր Շրջան, Թ/ւ 42

ՅՕԴՈՒԱԾՆԵՐ ՈՒՆԻՆ

ՕՐԻՈՐԴ ԱՐՏԵՄԻՍ ՄԵԼԻՈՆԵԱՆ

ՕՐԻՈՐԴ ԶԵԹԷԼ ԶՍԻՄԲԵԱՆ

ՕՐԻՈՐԴ ԷԼԻՉ ՔԵՐՈՐԵԱՆ

ՕՐԱՐԴ ՆԻՆԻ

ՕՐԻՈՐԴ ԱՐԱՐՈՒ ԽԱՐՏԵԱՇԵԱՆ

ՕՐԻՈՐԴ ՔՐԻՍՏԻՆԷ ՄԵԼԻՔԵԱՆ

և՛

ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԸՌԻ

Գ/ն 40 փարա

Տպագրութիւն ՆԱԳԼԻՆ, Կալաքո.

ԲՍԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 50 զրուշ. Վեցամսեայ 25 զրուշ.:

ԳՍԻԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 54 զրուշ. Վեցամսեայ 27 զրուշ.:

ԱՐՏԱՍՍՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Տարեկան 12 ֆրանք:

Խանութան, բաժանորդագրութեան եւ թերթին վերաբերող ամէն կարգի գործառնութեանց համար զիմել մի՛ միայն՝

{زاغيك غزتهسى}

درعيله ده غلطه ده قورشونلى خاتنده نومرو ۷

Շ Ա Բ Ա Թ Ա Թ Ե Ր Թ «Ծ Ա Ղ Ի Կ»

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գուրչունլու խան, թիւ 7

JOURNAL "DZAGHIK,"

Constantinople, Galata, Kourchoum Han, N° 7.

Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

ԱՍԵՂՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՕԺԻՏԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԶԱՆԱԶԱՆ ՆԻԹՈՑ

ԾԱԼՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎԾԱՆՃԵԱՆ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի Չապթիէ ճափէսի թիւ 63

Ապրանաց տեսակներու ճոխութեամբ ու չափաւոր գիներով ծախող հանրածափ յոյս հին Վաճառատունը Եւրոպական առաջնակարգ գործարանաց հետ միշտ ունեցած յարաբերութեանց շնորհիւ կը գտնուի պատրաստ հաւաքածոյ մը ասեղնագործութեան եւ օժիտի վերաբերեալ նոր ու ընտիր նիւթերու, ինչպէս մետաքսեայ կերպաներ, աթլազ, թաւիշ, թաւթա, ոսկեզօծ ու արծաթեայ գուռ ու անզուտ թելեր (խառ եւ խամ սըրմա), ճերմակեղէնի համար ընտիր պոռտէներ, վալանսիէն ու մետաքսէ թանթէլաներ, ճեմակքրթան, գաղղիական ընտիր շապիկի կերպաններ, բիքէներ, ցունաւոր պաթիսթներ եւայլն եւայլն:

Ձեռագործ բանուած ու սկսուած զանազան ճոխ նիւթոց հաւաքածոյ մը պատրաստ կը գտնուի:

Կ. Պոլսոյ եւ Գաւառաց դպրոցական հաստատութեանց համար մտնաւոր զեղչ կ'ըլլայ:

Վաճառատան մէջ կը գտնուի միշտ պատրաստ ասեղնագործի աճգրիչ մը:

ՇԱՀԻԿ

ՃԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

(626) Ժ.Բ. ՏԱՐԻ — ԹԻԻ 42

22 ՅՈՒՆԻՍ 1906

ԳԱԽԱՌԱՅԻՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Դ.

ԳԱԽԱՌԱՅԻ ՀԱՅՈՒՀԻՆ՝ ՇԱՀԻ ԱՍՊԱՐԷՋԻՆ ՄԷՋ

Կրօններու վսեմագոյնն է
աղիաստութեան կրօնը:

ՆՁ, դաւառներուն մէջ ալ փէմինիդմ... պիտի ըսեն
հիմա ծաղիկի ազն. ընթերցողուհիները, կարգալու
խորագիրը, որուն տակ «Նամականի»իս այս մասը
կը բանամ՝ քչիկ մըն ալ աշխատութեան, վաստակի
եւ շահի ասպարէզին մէջ փնտռելու համար դաւառացի հայուհին,
որ դարերէ ի վեր իր քրտինքը չէ խնայած ա՛յն ամէն պարագա-
ներուն մէջ, ուր իր աշխատութեան պէտքը տեսնուած է: Անոնք,
որ գեղեցիկ սեռին մէջ փափկութիւն, քնքշութիւն եւ շնորհ
միայն տեսնելու վարժուած են եւ կամ կը սիրեն տեսնել, թող
անգամ մը գէթ այցելեն դաւառները եւ տեսնեն թէ հայուհին,
այն տկար սեռին վերաբերող Հայ կինը, հարսը կամ աղջիկը,
ո՛րպիսի տաժանքով, չարքաշութիւնով եւ օրինակելի համբերա-
տարութիւնով մը կը բանի, կը տատի, կը յողնի չարաչար եւ
յաճախ կ'ապրեցնէ ամբողջ ընտանիքներ: Գաւառացի հայուհին
աշխատութեան դիւցազն է մեծ մասով, որուն համար ծուլութիւն,
մեղկութիւն ու պղերգութիւն գոյութիւն չունին: Ինք չարաչար

կ'աշխատի թէ՛ տան մէջ և թէ՛ տանէն դուրս՝ իր բազուկներուն
և և մկաններուն ուժովն ստեղծելու համար նիւթական կեանք մը,
զանէ՛ իրեն, ի՛ր անձին այլ և այլ սէտքերուն յատուկ, հեռի՛ բո-
լորովին տ'յն նորակազմ հայուհիներու արարներէն որոնք դաւա-
ռական միջավայրէն դուրս քաղաքակրթութեամբ աշխարհի տիկինին
կամ օրիորդին թայլ կեանքը կ'անդրենն՝ ներկայացնելով յաւիտե-
հական սիրտն չլուզրիներ, որոնք անկարգ են զործի կեանքին:

Չեմ կարծեր թէ որ և է ցեղի պատկանող գեղեցիկ սեռ այս-
չաի կտուռած ըլլայ աշխատութեան, որչափ հայուհին, և կամ
վերջապէս եթէ գանձին իսկ ժողովուրդներ, որոնց իշխան սեռը
աշխատատեղ վիճակ մը ներկայացնէ, սակայն և այնպէս առաւել-
լութիւնը հայուհիին կը մնայ տ'յն պատճառով մանաւանդ որ հա-
յուհիին աշխատութիւնը չի՛ կայանար, միմիայն անական զրա-
զումներու մէջ, այլ՝ չա՛նի տալարէզին, վաստակաւորութեան
սահմանին մէջ: Կը դարձանայ մարդ երբեմն թէ ինչպէս դաւա-
ռացի հարս մը, տիկին ո՛ր կամ աղջիկ մը կը հասնի թէ անարա-
բութեան և թէ չա՛նորք աշխատութիւններու: Պէտք է գիտնալ
թէ գաւառային տուններու մէջ աշխատութեան սկիզբը չառ մեծ
է և սպասուհիի գրութիւնը չառ հազուադէպ է, ան ու բացար-
ձակապէս հարուստներուն միայն արամազրելի: Ամէն գաւառա-
յուհիներ իրենց տան սպասուհին և տէրն են միանգամայն: Իրենք
սկստի եփեն, թափեն, մաքրեն, լուան, կարկտեն, աւելն և ի-
րենց էրիկմարդոց խնամքը կատարեն: Եթէ երկրադուր ընտանիք
մ'է, հայուհին սկիզբ է մանակցի՝ դաշտային աշխատութիւններու,
քաղէ, կամնէ, պարտէզներու հող տանի, պանիրի, իւղի և այլ
ուտելիքներու պատրաստութեան աշխատի: Մինչդեռ գաւառացի
հայուհիին այս բազմառեսակ զրազումներուն բազմաամբ, ինչ
ունի քաղաքակրթութեամբ միջավայրերու մէջ ապրող հայուհին: Ո-
չի՛նչ, չառ չառ անական աշխատութիւն մը, ան ալ խիստ պակաս
և թեթեւ գաւառացիին դործերէն: Սկիզբէն ի վեր այս պայ-
մաններուն մէջ առաջ եկող և ապրող իշխան սեռունը մը, միա-
սին հայուհեալ անշուշտ միջավայրին ստանձնումները, բնականա-
բար պիտի ըլլար աշխատասէր, ուժեղ, չարքաշ և բանիւրուն:
Եւ հայուհին ահա այդ բոլոր տոկուն տարրերը միացուցած է իր
վրայ՝ իրմով մարմնաւորելու համար դրական օժանդակ ընկերը իր
ամուսինին:

Քաղաքակրթ կեդրոններու մէջ ապրող հայուհին միշտ պա-
հանջ լիտ կերպով կը վերաբերի իր ամուսնին հանդէպ, ինչպէս
կ'եւիտի տ'յն բոլոր ուսումնասիրութիւններէն, որոնք անոր կեանքը
կը յատկանշեն, առանց պահ մը նշառի ունենալու իրենց էրկան

նիւթական վիճակը, որ թերեւս ձեռնտու չ'ըլլայ աւելորդ ծախքերու: Անոնք — որոնց մէջ է հարկաւորարար մայրաքաղաքի հայու յին ալ (միշտ բացառութիւնները մէկդի), — միշտ չեն հետաքրքրուած իրենց էրիկներուն նիւթական վիճակովը ու առեւտրական գործառնութիւններով: Իրենց համար կարեւորութիւն չունի ընտել թէ գործերը ի՞նչպէս են, յաջող թէ անյաջող, և թէ ո՛րչափ դժուար է հիմակուան վաստակը՝ անտեսական և առեւտրական հեւ ի հեւ մրցումին հետեւանքով: Իրենք չեն ուզեր խմանալ և հասկնալ թէ արդեօք իրենց էրիկը, որ իրիկուան շուկայէն սուռն կը դառնայ, կրցած է օրապահի՛կ մը հայթայթել: Սակայն գաւառացի հայուհին չարունակ ուղղակի կամ անուղղակի միջոցներով կը ջանայ քննել իր էրիկան նիւթական վիճակը, առեւտրական գործառնութիւններուն ունեցած յաջող կամ անյաջող հանդամանքը, որպէս զի անոր համեմատ ուղղէ իր առանին տնտեսութիւնը: Ամէնէն՝ ճշիւ և աւատ չահն ալ դարձեալ կը դադրի ամէն կարօտութիւն դարմանելէ, երբ խնայողութիւնն ու չափաւորութիւնը տանը տանախիլանին ամբողջ մտածութեան առարկան և նշանակէտը չըլլար: Ծռայլ տանախիլին մը տնտեսութիւնը ո՛չ միայն անդօր կը դարձնէ իրենց ցոյց տուած ծախքերուն հոգացութիւնը, այլ և անդդալաքար անկումի կ'առաջնորդէ նոյն խիւ ամէնէն յաջող առեւտրական գործը: Եւ գաւառացի հայուհին ամէն բանէ առաջ խնայող և չափաւոր է, ինչ որ ամէնէն մեծ առաքինութիւնը կարելի է համարել գեղեցիկ սեւին համար, թէեւ գաւառներու մէջ հակառակ պատկերներ ցոյց տուող շուայլ բացառութիւններ ալ գոյութիւն ունենան, իբրեւ բացառութիւն: Հայուհին գաւառներու մէջ ինքզինքը երբեք օտար մը չի համարել, նոյն տան առեւտրական շահերուն, որոնք իրն ալ են ապահովաբար և ամէն ջանք չի խնայել որպէս զի ինք ալ կարող ըլլայ օգտակար աշխատութիւն մը ունենայ այրերու առեւտրական գործերուն մէջ: Այնչափ խղճամիտ է նէ, որ, եթէ պատշաճութեան բոլորովին հակառակ չըլլար, չպիտի վախճնէր չուկան իսկ անձովին երթալու և սուռտուրի ու գործի նայելու: Նէ իր էրիկան կամ տան այրերու դէմքէն անգամ կրնայ գուշակել թէ նիւթապէս ի՞նչ վիճակի մէջ են անոնք և կամ ի՞նչ տրամադրութիւններու տակ կը գտնուին: Եւ որովհետեւ գործնական միտիւթարութիւն մը տալու կարողութենէն զուրկ կը զգան ինքզինքնին, ուստի ինքնին կը խորհին և կը ծրագրեն իրենց ընելիքը խնայողութիւնը աւելցնելու եւ ծախքերը պակսեցնելու:

Եւ սակայն գաւառացի հայուհին տնտեսադիտութիւնն ու խնայասիրութիւնը չեն որ զինքը չահի և վաստակաւոր աշխատութեան ասպարէզը հանած կը համարուին: Անոր այս գեղեցիկ

յատկութիւնները ստացին օժանդակներ ևն չափ աստարեղին մէջ, մինչդեռ անդին դաւառացի հայունին ճիշդ չափ աստարեղին մէջն է։ Գաւառներու մէջ կիներու և աղջիկներու դործ հայթայթող արհեստներ կան և արուեստներ, որոնք էրիկ մարդերու հակողութեան ներքեւ ըլլալով հանգերձ կիներու յատուկ են։ Այս արհեստներն ու արուեստները, որոնք չափ մեծ դործ կը հայթայթեն, դաւառացի հայունին ձեռքն են ընդհանրապէս։ Ոստայնանկութիւնը, դորդաշինութիւնը, կապերտագործութիւնը, ձեռագործները, գուլպայաշինութիւնը և ասոնց հետ յարաբերութիւն ունեցող ուրիշ չափ մը զբաղումներ գաւառացիի հայունին ահագին չափ մը կ'ընձեռեն։ Այն միջավայրերուն մէջ, ուր այս արուեստները կան, հայունները միշտ գէշ աղէկ դործ ունին, հոգ չէ թէ երբեմն իրենց սակազինն ու աւուրչէքը բարձրացում կամ անկում կրեն սպրանքներու գիներուն եղեւջներուն հետեւանքով։ Եւ գաւառներու մէջ ալ քիչ քաղաքներ միայն զուրկ են կիներու կամ աղջիկներու շահարեր այս գործերէն։ Մեծէն մինչեւ պղտիկը իրենց առանձին կամ յարմար զբաղումներն ու գործերը կրնան գտնել վերը նշանակած արուեստներու ու արհեստներուն եւ ասոնց յարակից բաղմատեալ գործերուն մէջ։ Օրինակի համար, մասնաւորելով միմիայն ոստայնանկութիւնը, կը տեսնենք որ բազմաթիւ ձեւերու բաժնուած է անիկա։ Գործուածներու տեսակներու զանազանութենէն զատ, որոնք աշխատելու արամադրութիւն ունեցող ամէն հասակի հայուններու յարմարագոյն ձեւերն ունին, անդին կան տակաւին այդ մը շուրջ⁽¹⁾ներու ասպ⁽²⁾երը պատրաստողները, զանոնք ստպերէն վար քաշողները, առեչ⁽³⁾ լեցնողները, մասուրա⁽⁴⁾ պատրաստողները և այլն, որոնք բոլորն ալ կիներն են և կամ աղջիկներ։ Այս կերպով տնտեսակ գաւառներու մէջ հայուններու չափ մեծ աշխատութիւն կայ, որ ոստայնանկութեան և այլ ձեռահիւսական գործերու շուրջը կը դառնայ, օրական լէն մինչեւ 4-5 զրուշ աւուրչէք ձգելով իրենց՝ առեւտրական ընդհանուր գործերու ընթացքին համաձայն։ Իրենց այս շահած դրամները սակայն սարապը չեն վաճառեր երբեք դաւառացի հայուններ, վասն զի իրենք ալ չափ աստարեղին մէջ ըլլալով

(1) Մըշուրք = Գործուելիք սպրանքին թելերու կանոնաւորապէս չարուած և պատրաստուած զանգուածը։

(2) Ասպ = Դիմացկուն թելէ պատրաստուած ցանց մը, որուն մէջէն կ'անցնեն մըշաութիւն թելերը՝ մէկիկ մէկիկ։

(3) Առեչ = Մըշաութներ պատրաստելու համար մանածները խոշոր ճախարակներու վրայ առնուիլը։

(4) Մասուրա = Գործուելիք մըշաութին մէջ նետուելիք թելին պղտիկ պղտիկ գլանները, որոնց վրայ մանած կը փաթթեն։

եւ վերահասու ըլլալով բովանդակ դժուարութեանը գրամ շահելուն, չպիտի կրնային ի հարկէ աջ ու ձախ շաղկելու: Չափազանցութիւն թող չհամարուի, եթէ բաւ որ, կա՛ն նոյն խակ սակաւութիւ տուներ, որոնց մէջ միայն կիներն են շահողները, և այլերը՝ անոնց շահովը կ'ապրին: Շատ մը այրիներ, որոնք իրենց էրիկը կորսնցնելու դժուարութիւնն ունեցած են, իրենց այս գործերով և շահերով տուն կ'ապրեցնեն և իրենց զաւակները կը մեծցնեն՝ յաճախ գոհացուցիչ կերպով, թէեւ չպակսին ալ երբեմն բաղմանդամ տուններ, որոնց չկարենայ հասնիլ տանը տիկինը: Ու գլխաւ պէտք է որ այս աշխատութիւնները բոլորը կ'ըլլան՝ անական դործերուն և աշխատութիւններուն հետ: Աղքատ և միջակորեար տուներու մէջ, ուր հայուհիներ շահով կ'աշխատին, յաճախ էրիկ մարդիկ բան մը չեն սպասեր կիներէն, որոնք իրենց զգեստեղէնները և այլ անձնական պէտքերը կը հոգան, այս կերպով իրենց էրիկ մարդիկն ազատելով իրենց մասին տեղի ունենալիք լաթի, դարպեղենի և այլ ծախքերէն: Աղջիկներ իրենց օժիտը կը պատարաստեն իրենց աշխատութիւններով, որով ամուսնութեան ատեն վիզերնին ծուռ չի մնար: Գաւառացի հայուհիներու այս աշխատութիւնը միայն ոստայնանկութեան շուրջը չկայանար, ինչպէս տեսնուեցաւ, որովհետեւ գորգագործութիւն, կապերտաշինութիւն, ձեռագործներ, ասեղնագործութիւն, գուլպայաշինութիւն և այլն ալ ունին իրենց առաւելութիւնները՝ շահի տեսակէտով: Կը մնայ միայն աշխատիլ, և արդէն գաւառացի հայուհին աշխատասէր է ինքնին: Պարագ կին մը կամ աղջիկ մը չես տեսներ որ և է ժամանակ. ամէնքն ալ կ'աշխատին, կը գործեն, կը հիւսեն, կը կարեն, կը կարկտեն և այլն: Գաւառներու մէջ, յաճախ կարելի է նշմարել որ տուններու առջեւ, ամառուան մէջ, հաւաքուած կիներ և աղջիկներ՝ մէյ մէկ գործ և զբաղում ունին իրենց ձեռքն անպատճառ: Մայրաքաղաքի, ծովեզերքներու և կամ զարգացած միջավայրերու հայուհին կարելի չէ՝ որ այս տոկուսութիւնը ցոյց տայ՝ այսչափ մեծամեծ աշխատութիւններու մէջ:

Ահա այսպէս կը տեսնուի որ գաւառացի հայուհին բնդունակ է աշխատութեան, արուեստագործութեան և միեւնոյն ատեն շահելու: Բայց այս շահն ու աշխատութիւնը նոյն խակ, մարտկուռն նիւթական աննախանձելի վիճակէ մը, մեծագոյն արդելքներ մը կը գածեն գաւառացի հայուհիին՝ ուսման և կրթութեան մէջ անաջանալու, որովհետեւ հայուհին գաւառներու մէջ երբ բուռն կան չափահաս կ'ըլլայ, 13-14 տարեկան՝ արդէն դպրոց չկրնար երթիլ եկիլ, և յետոյ քիչեր մինչեւ այդ տարիքը գոնէ վարժարան կը յաճախեն: Քիչ մը աշխատելու կարող եղածին պէս ծնողքներ կը քաշեն, կը հանեն դպրոցէն՝ որպէս զի տունը գործէ, հիւսէ, աշխատի, շահի

եւ այդպէսով ընտանիքին ապրուստին օժանդակէ իր կարողութեան չափով։ Այս հաշիւով ուրեմն հարուստ ծնողներու զաւակներուն կը մնար վարժարանական ընթացքը շարունակել, սակայն յայտնի է որ, ամէն տեղ հարուստ դասակարգը պէտք եղածին չափ չկրնար դնահատել դաստիարակութեան օգտակարութիւնը, ավելի դերազանց պատճառով որ դրամը ամէն ինչ է արդէն իրենց համար, և իրենց փնտռելիքն ալ հարուստ փեսացու մըն է, որ պէտք չունի իրենց աղջկան ուսումը փնտռելու։

Գաւառացի հայուհիին շահաւոր աշխատութիւնը թէեւ մեծ արդիւնք մը առաջ չբերէ, բայց և այնպէս դարձեալ շատ մեծ օրհնութիւն մը եղած է գաւառացի այրերուն համար, որոնք ընդհանուր առումով աղքատիկ են և հետեւաբար կը կարօտին օժանդակութեան։ Հիմա թերեւս աղնիւ ընթերցողուհիներ արհամարհեն գաւառացի աղջկան մը կրամ կնոջ մը առած 1, 2 կամ 3 զրուշ օրականը, բայց նկատի ունենալով գաւառի դիւրակեցութեան բազմատեսակութիւնը՝ ծովեզերքներու կամ մայրաքաղաքին հետ, դիւրին կ'ըլլայ մականքերել թէ մեծագոյն բարիքն է ատիկա գաւառացիներուն համար, որովհետեւ գէթ իրենց կիներուն և աղջիկներուն անձնական ծախքերէն ազատ կ'ըլլան, և ապա, ընտանեկան դժբաղդութիւնները կան, որոնց մէջ, այս կերպով գաւառացի հայուհին չպիտի անձրկի, մինչդեռ ուրիշ կերպով պատրաստուած գեղեցիկ սեւ մը պիտի վհատի իսկոյն և շուարի, մոռնալով իր փեղոյրն ու դահնակահարութիւնը, որոնք չեն կրնար դժբաղդութիւն մը դարմանել։ Եւ եթէ գաւառացի հայուհին այս դործնական ոգիին ընկերանար ուսումնաւոր դաստիարակութիւնը, այն տոտն միայն չատ պայծառ պիտի ըլլար գաւառացի հայուհիին ապագան, որ հիմակ նիւթականին մէջ կը խեղդուի։

Շ. Գաւառիսար

ԱՐՏԵՄԻՍ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ Մխիթարեանց վարժարանի (Բանկալթի) վկայականաց բաշխման հանդէսը տեղի կ'ունենայ այսօր կէս օրէ վերջ, ժամը 2½-ին (Ը. Ե.), նոյն հաստատութեան ընդարձակ պարտէզին մէջ, ճոխ յայտագրով մը, ինչպէս սովոր են ընել ամէն տարի։

ՔԵՐՅ Անարատ Յղութեան՝ Օրիորդաց վարժարանին ալ (Բանկալթի) վկայականաց բաշխման հանդէսը տեղի պիտի ունենայ վաղը, ուրբաթ, կէս օրէն վերջ, ժամը 2½-ին (Ը. Ե.), Մխիթարեան Հարց փանատան պարտէզին մէջ, նոյնպէս ճոխ յայտագրով մը։

ԱԶԳԵՐՆ Կ'ԱՊՐԵՆ

ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ԱՅՆ ՔՐՈՋՍ, ՈՐ
ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ՄԻԱՅՆ ԺՊՏԵՅՂԻ
ԿԵԱՆՔԻՆ.

Տարիները շինեցին խոր ուկեաններ,
Որոնց յիմար աշխներեն կ'օրօրուին դէռ:
Ոսկի հիւսիսն մեջ մայրիկին յորդ մագերուն,
Թախծութիւնը արծաթ թելով դրաւ իր թոյն:

Ծիծառները գիտէ՞ս փանի շրջան ըրին,
Հայրիկն անգամ մոռցաւ իրեն երգերը հին.
Կեանքին թեռը ըրաւ զանի կորստանակ:
Ես ալ ըսես ձանձրոյթի ժայռ մըն եւս համակ:

Վիշտեր՝ իրենց թոյնը տուին մեր երակին,
Խանդեր դրին՝ հրթիռներ մեր հեզ կրակին,
Սերեր ծնան, սերեր մեռան համաբարբաւո,
Կիրճեր, տենչեր մեզ այրեցին անյազարար:

Անխոցելի չեռ մը՝ կանգնած սեւ մշուշե,
Կը զատէ ինչ, մեր սիրայք վարդի փուշե
Պսակի մը տակ թաղելով: Ի՛նչ իսուր է
Թե փռոսին մեջ չենք գիտեր փռոսիկդ ո՞ւր է:

Յաւակախիւս, շեղակաքոյր մարմնեղ հիմա
Ո՛չ ափ մը հող, ո՛չ մեկ հիւշե մեզ կը մնայ.
Բայց վիհի մեջ ցոլարձակուող նշոյլի պէս,
Աշուկներդ յաւերժափառ կը յիշեմ ես:

Տարիներու պատկերները խոցած, ծակած,
Անոնք զոյգ մը նիզակներ են հոգիաւած,
Մոռացոմքի եւ մշուշի անդունդին մեջ
Կարծես կապոյտ պզտիկ ջահեր փողփողենեջ:

Անմոռուիկ երկու շիթեր որ երկինքին
Մեկ ծուկնեն հեղուկացած կը թռչին,
Եղնիկի լայն, գիրգ, քաւջազեղ ու շփատ
Թարթիչներու խորը կարած՝ հոն հանգչելու:

Յիշատակիդ պատկերն ե այս յարժապիտո,
Որ՝ Հոգիին կուտայ ինծի հաւասք վառ,
Փնացումիդ սնացորդը այս աննշան,
Սուր խաւան մը կ'ըրջայ կարծես Անմահութեան:

Այնքան լիջջ կ'ապրին, եւ յա՛ր պիտի ապրին,
Թե՛ որ մոռնամ հայրիկին պէս, երգեսս հին,
Ընայրիկին պէս՝ ոսկի հիւսիս մէջ մազերուն
Թախժութիւնը արժաք թելով ղենէ իր բոցն . . . :

ԱՐԱՔՍԻ ԽԱՐՏԵԱՇԵԱՆ

Սկիւսարի Աւերիկեան աղջկանց վարժարանի նախկին ընթացաւարտուհիներէն Օր. Էլիզ Կ. Բերոբեան դիմած է մեզ, նոյն հասusասութեան սնօրեկունի Տր. Բէքրիխի՝ այս տարուան ամսականի հանդեսին մէջ, շրջանաւարտուհիներուն՝ անդիներէն շեզուով ուղղած «Հոսկ Բանի»ին քարգանաւութիւնը, զոր usոբեւ կը հրատարակենք:

«Ինդրեցէք նախ զարքայութիւնն Աստուծոյ
եւ զարդարութիւն նորաւ, եւ այդ ամենայն
յաւելցի ձեզ» Մատթ. 2. 33:

Այն նիւթը որուն վրայ պիտի խօսիմ ձեզի այսօր՝ լարձր եւ աղնիւ նպատակի մը զօրութիւնն է՝ կեանքի ձեւ տալու մէջ :

Ինչպես կեսանքը ընտրություն մըն է, և բոլոր մարդկային զարգացումը կը ներկայացնէ յաջորդական ընտրություններու շարք մը: Ինչ մեծ խելացություն է գիտնալ թէ ի՞նչ բաներ պէտք է ընտրել, և դատելու ի՞նչ չափ պէտք է գործածել ընտրելի զանազան առարկաներու յարաբերական արժէքը որոշելու համար:

Մեզիկ այնպէս կ'երեւի որ իբր թէ կարգ մը բաները ուրիշ բանե-
րէն նախամեծար համարելու արտաքին ընտրութիւնը պատճառ
կ'ըլլայ մէկու մը կեանքին յաջող կամ անյաջող ըլլալուն . այս
է ինչ որ մարդիկ սովորաբար կը խորհին և յաճախ կը սորվեցնեն :
Այլոքով ըսները մեր առջև . պարզուսած են և մինք պէտք է
ընտրենք բարին և մերժենք չարը : Այս ժողովրդական զաւգափարը
հին աշխարհնութեան մը մը մէջ կը բացատրուի : Այս աշխարհնու-
թիւնը կը նկարագրէ բարձր բլուր մը ուր պարզուսած են կեանքի
այլ և այլ հնարաւորութիւնները , բլուր մը ուր մարդիկ կրնան
ստանալ ինչ որ իրենց էն փափաքեցի է : Այս բլուրին վրայ դասա-

ւորուած են այլ եւ այլ տեղեր, իրենց տեսակին համեմատ, բոլոր այն ընտրելի և փափաքելի աւարկաները զորս կարելի է երեւակայել: Այլաբանութեան համեմատ բլուրին ստորոտը և ստորին զառիվայրերուն վրայ կան սեղաններ, որոնց վրայ ցուցադրուած են տեսակ տեսակ կերակուրներ և ըմպելիներ: Հեռուն կը տեսաննք նուագի և պարի գեղեցիկ պարտէզներ և դաշտեր ուր խաղեր կարելի է խաղալ: Կան զառիվայրեր ուր նուրբ կերպաներ ցուցադրուած են և ուրկէ կարելի է ստանալ պճնազարդ աշխարհին վերջին նորաձեւութիւնները: Արդարեւ բլուրին այս մասին տեսարանները կը յիշեցնեն Ունայնութեան Տօնավաճառին նկարագրութիւններէն մէկը որ կը գտնուի այն դարմանալի հին գիրքին մէջ՝ որուն վրայ նախագահ Բուզվէլթ վերջերս ուշադրութիւն հրաւիրեց ընչասէրներուն ակնարկելով:

Երբ այլաբանութեան մէջ անդին բլուրին այս մասէն, զոր Ունայնութեան Տօնավաճառ կրնանք կոչել, բոլորովին տարբեր աշխարհ մը կը տարածուի, գիտութեան պուրակներ կան, որոնց վրայ կը բարձրանան դարերու գիրքերովը լեցուն հոյակապ մաստէնադարաններ: Այս պուրակներուն մէջ կան շատ ուսուցիչներ որոնք կը փութուն, սակայն ոմանք, որոնց խօսքերը երբեք չեն կրնար մեռնիլ, միշտ հոն են: Պղատոն նստած է նուիրական ձիթինի մը ներքեւ և գաղափարներու զօրութեան վրայ կը սորվեցնէ, Արիստոտէլ կը պտըտի, Սոկրատ կը խօսի, և Տարուին կը գրէ ու կ'ուսանի, և Պրատինկ խնայութեան հմայիչ խօսքեր կը խօսի: Բլուրին այս մասը դարգարուած է Փիսիդիասի և Փրոքոսիլթէսի ընտիր գործերովը և Պէթովէնի և Վակնէրի, Շօքէնի եւ Լիսիթի նուագները օգին մէջ կը թռթռան: Լեռան վրայ աւելի բարձրը կայ վայր մը ուր քիչ մարդիկ կը յաճախեն: Կ'ըսուի թէ հոս աստուածները կը խօսին մարդոց: Հոս կուգան անոնք որոնք ամէնէն աւելի կը խորհին անդիի կեանքին վրայ: Հոս կը լսուի աղօթքի յարատեւ ձայնը, և շատ տաճարներու նուրբ պարոյրները կը բարձրանան խորհուրդները աւելի բարձր բաներու վերջնելու համար: Ոմանք մինչեւ իսկ հոս կ'առանձնանան իրենց ամբողջ կեանքերը խոհուով և աղօթքով անցնելու համար, բոլորովին հրաժարելով իրենցմէ վար եղող լեռան զառիվայրերուն բազմազաւղ կեանքին ամէն շահերէն: Արդարեւ այս վայրերէն մէկուն կամ միւսին մէջ բնակողները անվստահութեամբ կը նային բլուրին միւս մասերուն մէջ գտնուող բնակիչներուն զրազուններուն եւ հաճոյքներուն վրայ: Այս այլաբանութեան մէջ արտայայտուած զրազուններուն և շահերուն այլ և այլ երեւոյթներուն գաղափարին համաձայն երիտասարդի մը կամ երիտասարդուհիի մը հարցը-

նելիք բնական հարցումը պիտի ըլլայ, «հաճո՞յք, գիտութիւն կամ կրօնք ընտրեմ իբր կեանքիս գլխաւոր նպատակը:»

Ասեմք, սակայն, աշխարհ եկաւ զարմանալի ուսուցիչ մը որ կարճ կեանքի մը միջոցին կարող եղաւ փոխել մարդոց բոլոր խորհուրդները: Հիւսնի խանութին մարդոց կեանքը ապրեցաւ շատ տարիներ: Կ'ուտէր և կը խմէր էն խոնարհ զասակարգին հետ եւ կը ճաշէր ու կ'ընթերէր հարուստներուն հետ, այնպէս որ ոմանք կը կարծէին թէ լեռան ստորին զառիվայրերուն կը պատկանի, մեր այլարանութեան համեմատ, և մինչեւ իսկ որկրամուկ և արեւցող կոչեցին զայն: Ուսեալ մարդոց հետ սակայն աստուածաբանական, լմաստասիրական և ընկերագիտական հարցեր կը յուզէր, վասն զի անտարակոյս տեղեակ էր յունարէն և երրայեցերէն էն ընտիր գիրքերուն որոնք առատօրէն կը չրջարեւոյտէին և աժան կը ծախուէին անոր ժամանակին մէջ: Գիտենք թէ գիտուն էր վասն զի կը յիշենք ապշութեամբ մարդոց ըրած սա հարցումը, «Ուստի՞ է ամա այս:»

Ասկէ զատ Աստուծոյ հետ կատարեալ հաղորդակցութեան բարձրացաւ, առանձին ազօթելով և աստուածային պաշտամունքի ներկայ գտնուելով սրբազան տաճարներու մէջ: Բալոր այս յարաբերութիւններուն մէջ շատերուն սէրը գրաւեց, դանոնք իրենց ակտիւութիւն և մեղքերէն բժշկելով և անոնց փոփոխութեամբ ու հոգեկան ազատութիւն չնորհելով: Սակայն ոմանք ծուռ աչքով կը նայէին անոր: Չէին գիտեր թէ ո՛ւր տեղ տան անոր, վասն զի իր սորվեցուցածները բոլորովին նոր էին: Սորվեցուց թէ կեանքի մէջ մեզ չահագրգռող բաները իրարմէ անջատ չեն և թէ ներքին ընտրութիւնն է որ կը չինէ կամ կ'սուրէ և ոչ թէ արտաքին ընտրութիւնը: Իր սորվեցուցածները այսպէս շատ տարօրինակ երեւցան անոնց՝ որոնք կեանքը իրարմէ անջատ մասերու բաժնուած կը նկատէին: «Միայն տաճարներուն մէջ չէ», ըսաւ, «ուր Աստուած կը գրտնուի:» Օրուան պարտականութիւնները ու հաճոյքները լեռան ստորին զառիվայրերը չեն վտարեր զանոնք փնտռողները, ոչ ալ գիտութիւնը կը խուսափի անոնցմէ որոնք կ'ուզեն սուրբ ըլլալ. այլ «Ծանիջիք զճշմարտութիւնն, և ճշմարտութիւնն աղատեսցէ զձեզ:» Աստուծոյ ստեղծած բոլոր բաները բարի են և ամենուն համար են, սակայն արդարներուն և արդար չեղողներուն, գիտուններուն և տգէտներուն, կոյրերուն և տեսնելու կարող եղողներուն միջեւ եղած տարբերութիւնը անոնց մէջ գտնուող բանէ մը առաջ եկած տարբերութիւնն է: Ներքին արդարութիւնն է որ կը փառաւորէ ամէն զբաղում, և հոգեկան ազատութիւն առաջ կը բերէ այն պարագաներէն որոնք ուրիշ կերպով հոգեկան գերութիւն պիտի հա-

մարտէին : Աստուծոյ Որդին եկաւ և ուրիշ մարդոց նման կ'ուտէր և կը խմէր , սակայն ներքին Աստուածային հոգին էր որ միշտ կ'ընտրէր աւելի բարձրը , և կը կարողացնէր զանկա ճշմարտութեան մէջ ապրելու :

Մեր նիւթը , ուստի , կրնայ կոչուիլ հոգիին զօրութիւնը մէկու մը կեանքին ձեւ տալու մէջ , մեր մէջ դանուող հոգիին զօրութիւնը , որ կը խորհի և կը կամենայ և կը ծրագրէ ընելու մեր կեանքերը ինչ որ կ'ուզենք որ ըլլան , և հետեւեալը Յիսուսի էն ընդարձակ խօսքերէն մէկն է , « Խնդրեցէք նախ զարքայութիւնն Աստուծոյ և զարդարութիւնն նորա , և այդ ամենայն յաւելցի ձեզ : »

Այս՝ արտաքին ընտրութիւն մը չէ՝ նկարագրած բլուրիս վայրերէն մէկուն ընտրութեան համապատասխանող : Մէկ զբաղում մը ուրիշի մը նախընտրել չէ , ոչ ալ տեսակ մը կեանք՝ ուրիշ կեանքի մը կամ խումբ մը բարեկամները կամ կարգ մը հաճոյքները ուրիշներուն նախընտրել է . սակայն ասոնցմէ շատ աւելի խորունկ ընտրութիւն մըն է : Յիսուս կը կոչէ զայս արդարութեան ընտրութիւնը , ճշմարտութեան և սիրոյ և հոգիի ազնուութեան ընտրութիւն մը՝ զոր արդարութիւն կամ ուղղութիւն կը կոչենք : Արդարութեան յատկանիչերն են խաղաղութիւն , խնդութիւն , տուտաձեռնութիւն , խրախոյս , ուղիղին նուիրում , սէր և ճշմարտութիւն , և կամքի այնպիսի դիրք մը որ հակամէտ է ամէն այն բաներուն որոնք բարի ճշմարիտ և ազնիւ են :

Ինչ մը վերլուծենք հաստատ ընտրութեան մը ազդեցութիւնը նկարագրի վրայ : Չոր օրինակ ենթադրենք թէ դրամ չահլի է : Մարդ մը զայս կ'ընէ իր էն բարձր նպատակը : Բոլոր միւս ընտրութիւնները ի հարկէ ասոր ստորադաս պիտի ըլլան : Դրամ չահնու նպատակը իր նկարագրին կեդրոնն է : Իր գործածելու կարող եղած ամէն բանը ապահովելէ վերջ անկէ աւելի ի՞նչ բարձունքներու կրնայ մագլիլ : Ոչինչ , և ընչասիրութիւն , կծծիութիւն և անձնասիրութիւն վտանգներ են որոնք անոր ճամբուն վրայ կը կենան :

Ենթադրենք թէ հաճոյքն է կեանքի մը գլխաւոր նպատակը : Կը յիշէք Կիւրենական դպրոցը որ Սոկրատէ քիչ վերջ երեւան ելաւ և հաճոյքը համարեց կեանքի նպատակը : Թէև այս դպրոցին առաջնորդները ջանացին առաքինութիւնը և հաճոյքը նոյն բանը նկատել , սակայն սոսկ սա իրողութիւնը թէ հաճոյքն էր դպրոցին դուռնած նպատակը՝ զարմանալիօրէն կտրճ ժամանակի միջոցին առաջ բերաւ Յոյներուն մէջ առաջին անաստուածը և առաջին յոռետեսը :

Կեդրոնական ընտրութեան զօրութիւնը նկարագրի մէջ օրէն-

քի մը արտայայտութիւնն է : Յիսուս այս օրէնքին կ'ականարիէ զանազան ձեւերով և զանազան պարագաներու մէջ : Պարզ օրէնք մը կ'երեւի : Այսինքն թէ նկարագիրի մը կեդրոնական նպատակը էն բարձր կէտն է : Կեդրոնական ընտրութիւնը բոլոր զօրութիւններուն կեդրոնն է : Հարկ չէ բացատրել այս օրէնքին բոլոր հոգեբանական պատճառները, թէ և անոնցմէ շատերը դիւրաւ կրնան գուշակուիլ, վասն զի բոլոր օրէնքներու արժէքը կը կայանայ ոչ այնքան իրենց պատճառներուն մէջ՝ որքան իրենց դործնական կիրառութեան մէջ : Մէկը որ սորված է լոյսը կամ ելեկտրականութիւնը կառավարող օրէնքները, կրնայ գործածել այս ոյժերը այնպէս ինչպէս չեն կրնար գործածել անոնք՝ որոնք չեն գիտեր օրէնքները, և օրէնքին պատճառներէն աւելի արդիւնքն է որ ուղիորաբար մեր ուշադրութիւնը կը գրաւէ : Եթէ օրէնք մը ազէկ դործէ, ուրեմն ճշմարիտ օրէնք մըն է, և անոր հիմը եղող պատճառները յաճախ կը յայտնուին երբ մէկը շարունակէ գործածել օրէնքը և զայն աւելի լաւ հասկնայ : Ընտրութեան օրէնքին նկարագիրին վրայ ունեցած ազդեցութիւնը այսպէս ներկայացնել ճշմարտութեան հակառակ չէ : Ընտրեցէք բան մը իբր ձեր կեանքին կեդրոնական նպատակը, և բոլոր անկէ վար և անոր ստորադաս եղող բաները ձեզի պիտի աւելցունին : Ուրեմն եթէ մէկը էն բարձրը ընտրէ սահման չկայ աւելցունելիք բաներուն : Այս բաներէն ոմանք յաւիտենական են և ոմանք կը վերաբերին անցաւոր պէտքերու : «Քանզի դիտէ Հայրն ձեր երկնաւոր թէ պիտոյ է ձեզ այդ ամէնայն» Սակայն ականարկութիւն չկայ թէ արդարութեան վերաբերեալ յաւիտենական բաները ընտրելու մէջ այս կեանքին համար կարեւոր եղող բոլոր բաները պէտք է զոհել : Ընդհակառակն, անոնք կ'աւելցունին : Յիսուսի նման թուենք զանոնք : Այսինքն անոնցմէ որոնք էն ստորին կ'երեւին մեղի, այսինքն կերակուր և հանդերձ : Քիչ վտանգ կայ թէ խորհող, դատարարակուած անձ մը այս լուսաւորեալ ժամանակին մէջ կերակուրը կամ հանդերձը ընէ իր կեանքին նպատակը : Ասոնք մեր հանգիստին համար կարեւոր տարրեր են, սակայն երբեք գերազոյն կարեւորութիւն ունենալու չեն մտքին մէջ մէկու մը որ կեանքին սկիզբին մէջն է և կը վտարաքի ընտրել էն աղէկը : Կերակուր և հանդերձ այնպիսի բաներ են որոնք ի հարկէ ստորադաս են, սակայն Յիսուս մասնաւորաբար կը յիշէ զանոնք աւելցունելիք բաներուն մէջ : Հոնդերձները գեղեցիկ են շուշաններուն փալիլուն հագուստին նման և կերակուրը այնքան յարմար և առատ է՝ որքան ընտրութիւնը կը հայթայթէ երկինքի թռչուններուն օրէ օր :

Կերակուր և հանդերձ դարձեալ անտարակոյս կը նշանակեն

կրանքի ամբողջ նիւթական կողմը, գոյութիւնը բոլոր այն բանե-
րուն որոնք դրամ չափելու և դրամ վաճառելու կը վերաբերին։
Այսինքն, բոլոր այդ բաները կը յարմարին արդարութեան գերա-
գոյն և էական ընտրութիւնը ընելու։ Շիտակ է որ այսպէս ըլլան.
թերեւս ոչ թէ ծայրայեղ հորստութեամբ այլ մասամբ սրտի գո-
հունակութեամբ։ Սովորաւ կ'ըսէ թէ՛ է՛ն հարուստ մարդը էն սա-
կաւաղէտ մարդն է, և անտարակոյս մասամբ ներքին իմաստով է
որ այս օրէնքին ճշմարտութիւնը կ'ապացուցուի կերակուրի և հան-
գերծի և բոլոր ասոնց վերաբերեալ բաներու մասին, վաճառի խա-
ղաղութիւն և հոգիի գոհունակութիւն ինքնին հարստութիւններ
են։ այսու հանգերձ Յիսուսի խօսքերուն նշանակութիւնը չկրնար
բոլորովին ներքին իմաստով առնուիլ, մինչ դաշտի շուշանները և
երկինքի թռչունները ծայրայեղ գեղեցկութեան և հանգստութեան
մէջ կ'ապրին։

Այս նիւթական բաները նաև աւելցուելիք բաներուն էն բարձ-
րերէն չեն։ Յիսուս երկու աւելի բարձր բաներ յիշեց։ Ասոնց ա-
ռաջինն է հմտութիւն կամ իրերու արժէքը հասկնալու կարողու-
թիւն, որ կը նշանակէ մարմինը լուսով լեցնող աչքին մի միակ
գործածութիւնը։

Միայն ֆիզիքական աշխարհին մէջ չէ որ բարձր մակարդակի
մը վրայ կայնողները կրնան տեսնել իրենց շուրջը գտնուած էն հե-
ռու բաները, այլ էն բարձր բաներու ընտրութիւնը նոյն արդիւնքը
կ'ունենայ իմացական աշխարհին մէջ, և կարողութիւն կուտայ
վարքի ու բարքի զանազան ճիւղերը բաղդատելու և ուղիղները
ընտրելու։ Բան մը այս հմտութիւնը այնքան առաջ չտանիր որքան
բարձր և վսեմ նկարագրի մը որոշ նպատակը, և գոհունակ հո-
գիլ մը հանգարտութիւնը և քաջութիւնը, հոգիի մը որ իր մէջ
խաղանդութիւն ունի։ Ասկէ զատ, այն հմտութիւնը որ էն բարձրը
ընտրելու հետամուտ կ'ըլլայ, միայն ծրագիրներու և նպատակներու
չվերաբերիր, այլ կամաց կամաց հոգին կը դասախարակէ կեանքի
անտեսանելի կողմին վերաբերեալ բաներու մէջ, աղօթքի, երկըր-
պագութեան և Աստուծոյ սիրոյն։ և զիտակից, անփոփոխ կարո-
ղութիւն մը հետզհետէ հասկնալու մարդուն հոգիին մէջ Աստուծոյ
հրահանգութիւնը։ Երկրորդ զարմանալի պարգեւը որ աւելցուելիք
բաներուն մէջ կը պարունակուի՝ է հոգեկան երկիւղէ ազատուիլ։
«Մի՛ երկնիր, հօտ փոքրիկ, զի հաճեցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ
զարքայութիւն։»

Բարձր կեդրոնական ընտրութիւն մը ներդաշնակութիւն առաջ
կը բերէ ամբողջ ընտրութեան մէջ։ Իմաստուններէն մէկը երբ կը
խոկար տիեզերքին թաքուն զօրութեան՝ այսինքն հիմ եղող այն

ոյժին վրայ, որ բներեւոյթին հետեւ գտնուող իրականութիւնն է, զայն ներդաշնակութիւն կոչեց: Այսպէս զարմանալի ներդաշնակութիւն մը կը գտնենք Յիսուսի խօսքերուն մեր միտքերուն թելադրած պատկերին մէջ այնպիսի կեանքի մը մասին, որուն կեդրոնական ընտրութիւնն է Աստուծոյ թագաւորութիւնը և սնորարդարութիւնը: Անձկութիւն չկայ անհրաժեշտ նիւթական բաներուն համար, վասն զի անոնք հայթայթուած են: Կեանքի գեղեցկութիւնը այնքան մեծ է որքան այն զոր կը վայելեն դաշտի շուշանները և երկինքի թռչունները, և բոլորը պատկուած է հմտութեան պայծառութեամբ մը որ լոյսի կը նմանցուի, և վտխէ բոլորովին զերծ ըլլալ կ'ընկերանայ անոր:

Հոգիի ներդաշնակութիւնը երջանկութեան միացած է: Երիտասարդութիւնը յաճախ էն երջանիկ ժամանակը կոչուած է, սակայն ի հարկէ այնպէս ըլլալուն կը տարակուսիմ, վասն զի երիտասարդութիւնը յաճախ չիփթած է թէ ինչպէս իմաստութեամբ ընտրէ, և կը խռովի իրեն ներկայացող բարոյական խնդիրներուն պատճառաւ: Ապագան անորոշ կ'երևի և միջավայրին այլևայլ արժէքները չեն հասկցուած իրենց ուղիղ վերաբերութեամբ: Միշտ գիւրին չէ մէկու մը համար իր տեղը գտնել ընկերական յատակագիծին վրայ, կամ գտնել վերջ հասկնալ թէ ճիշդ ի՞նչպէս պէտք է զայն լեցնել: Եթէ, սակայն մէկու մը էն խորին կեանքին կեդրոնական ընտրութիւնը ուղիղ կերպով կատարուած է, երջանկութիւնը պիտի աճի երբ ուրիշ բաներ անոր ուղիղ վերաբերում ունենան:

Այս քոլէճէն հարիւր վաթսու շրջանաւարտահիներ ելած են: Ասոնցմէ չատերը յաճախ տեսնելու հաճոյքը կ'ունենամ, և գրեթէ առանց բացառութեան տարուէ տարի զանոնք յարաճուն երջանկութեան մէջ կը գտնուին: Ոմանք տեսած եմ իրենց տուններուն մէջ գեղեցիկ բարեկիրթ զաւակներով, խնամով կանոնաւորուած ընտանիքներով և ընդարձակ և ճոխ ընկերական կեանքով մը: Ոմանք կը տեսնեմ թէ իրենց պաշտօններուն պարտականութիւնները հաճութեամբ կը կատարեն, տարուէ տարի աւելի ընդարձակ տեղ մը կը լեցնեն օգտակարութեամբ: Ոմանք դեռ կ'ունանին ապագայ կրթական գործերու պատրաստութեան համար: Փոլէճի մը շրջանը աւարտելով մէկու մը կեանքը իր առջև չպարզուիր բոլոր մանրամասնութիւններովը, այլ մեծ մասամբ պարապ էջ մըն է և ապագայ կեանքին առաջին տարիները չիփեցուցիչ կրնան ըլլալ: Սկիզբէն, սակայն, բարձր և աղնիւ կեդրոնական նպատակ մը կրնայ գիւրացնել ամէն օգտակար գործ և զանոնք միացնել և կեանքի մէջ ներդաշնակութիւն առաջ բերել: Աստուծոյ թագաւոր-

բութեան, սրբութեան և ճշմարտութեան վերաբերեալ բաներու ընտրութիւնը կը վերցնէ հոգին աւելի բարձր մակարդակի մը և կեանքին կը պարգեւէ լոյս, հոգին՝ քաջութիւն և բոլոր պղտիկ ընտրութիւններուն խաղաղութիւն։ Աւելի բարձր մակարդակի մը կլկիլը բոլոր ստորին բաները ի յայտ կը բերէ, այնպէս որ այլեւայլ ուղղութիւններու ճամբաները սրանք առաջ խառնաշփոթ էին, հաւանորէն բոլորն ալ պայծառօրէն կ'երեւին և ուղիղ բաները կրնան ընտրուիլ։

Շրջանաւարտ կարգին անդամները։

Մեծ վստահութիւնով է որ ձեզ աշխարհ կը շրկենք, վասն զի դուք փորձուեցաք այնպիսի կերպով մը որ ասկէ առաջ ուրիշ ո' և է կարգ երբեք փորձուած չէր։ Դժուարին պարագաներու մէջ զանուեցաք և անոնց յաղթեցիք։ Տեսանք ձեզ տազնապի ժամանակ յանկարծ ջուր կրելու կանչուած եթէ կարելի էր ձեր սիրական քուէճին հրգեճը մարելու համար։ Զղային վախ չցուցուցիք, այլ ձեր էն հանգարտ ուսուցչուհիներուն հաւասար հանգարտութիւն ցուցուցիք։ Տեսանք ձեզ երբ ձերան առաւօտեան մը ցուրտ արշալոյսին անբաւականօրէն հագուած վերադարձաք քանդուած և հանգստաւէտութեան պայմաններէն զուրկ տուն մը, և տեսաք թէ ձեր բոլոր դոյքերը փճացած էին, ձեր գիրքերը և ծանօթագրութիւնները և այն անձնական իրերը որոնց համար այնքան հոգ կ'ընէինք, գացած էին։ Սակայն ուրիշներու կարեկցութիւն արտայայտող բառեր միայն լսեցինք ձեզմէ։ Արցունք չտեսանք ոչ ալ գանգատներ լսեցինք։ Այդ ժամանակէն ի վեր օրէ օր ձեզ տեսանք որ քուէճին առաջուան հայթայթած և աղագային հայթայթել որոշած հանգիստէն շան նուազ հանգստութեամբ կ'ապրէիք, և դժգոհութեան արտայայտութիւններ չլսեցինք ձեզմէ։ Այդ ժամանակէն մինչև հիմա ձեր գործը շարունակեցիք փութաշան և եռանդուն հոգիով մը, և ինչ յուսադրելովներ որ զիպուածը բերաւ ձեր երէց տարուան մէջ միայն մղիչ մը թուեցան ձեզի աւելի մեծ զուարթութեան և խորխոյսի։ Կը կարծենք թէ շատ յարմար էք Աստուծոյ թագաւորութեան և անոր արդարութեան էն բարձր ընտրութիւնը ընելու եթէ արդէն այնպէս բրած չէք։

Իրէճին ապագայ աւելի փայլուն օրերուն մէջ, երբ ան նիւթական աւելի մեծ բաներ ընծայէ, դուք անոր յաջողութեան վրայ պիտի ուրախանաք, սակայն չեմ կարծեր թէ երբեք պիտի ցաւիք ձեր երէց տարուան փոփոխականութիւններուն համար, վասն զի ասոնք ձեզի առին նկարագրի ալ աւելի կրթութիւն և կեանքի դժուարութիւններուն զէմ քաջութեամբ մաքառելու կարողութիւն։ Խորին անձնական համակրութեամբ և սիրով ձեզի պիտի

հետեւինք, վստահ ըլլալով թէ ձեր կեանքին ամէն մէկ տարին Աստուծոյ թագաւորութեան և անոր արդարութեան գեղեցկութիւնը և խաղաղութիւնը հետզհետէ ալ աւելի ձեր բոլոր փորձառութիւններուն կեդրոնական շարժառիթը պիտի ըլլայ:

Ր. Հիսար

Թարգմ. ԷԼԻԶ Կ. ՔԵՐՈՐԵԱՆ

ԱՌՏՆԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

Թաւիշե հագուստները պահել. — Ներկայ եղանակին, երբ ալ գիւղագնացութիւնները առաւել կամ նուազ սկսած են և ընդհանուր խոճապ մը կը տիրէ տան մէջ կարասիներու և ձմեռնային զգեստներու պահպանման համար, թերեւս աւելորդ չըլլայ հոս մէկ քանի գործնական կերպեր յիշեցնել մեր դեռատի ընթերցող հիներուն, որոնք իրենց զգեստները ազատ պահել կը փափաքին ցեց և ուտիճներէ:

Առաջին եւ կարեւոր խնամքը որ կրնայ տրուիլ թաւիշե զգեստի մը, զայն աղէկ մը խողանակելն է. այդ բանին համար, աղէկ է որ շատ բարակ չոր աւազ նետուի անոր վրայ որ ասպա կը վերցուի: Եթէ ցեխի արատներ կան վրան, նախ զանոնք չիել պէտք է, և յետոյ, տաք ջուր, ալքոլի և եղան մաղձի խառնուրդ եղող ջուրի մէջ թաթխուած բարակ խողանակով մը խողանակելու է զայն:

Խղոտ օձիքները մաքրել. — 100 տրամ ալքոլին մէջ 25 տրամ խոշոր աղ հալեցնելով (gros sel) խառնուրդ մը առաջ կուգայ. այս խառնուրդին մէջ խողանակը մխրճելով պէտք է չիել իւղոտ օձիքները:

Հագուստներու պահպանութիւն. — Արանց հագուստները, վերարկու են, աղէկ մը թօթուուելէ վերջ պէտք է կախուին հոն գերձարաններէն: Զանոնք պահպանելու համար, ասիս փենիֆով թրջուած սպունգներ պէտք է դնել գարակին մէջ և միշտ հսկել որ չչորնայ սպունգը, վասն զի չուտով կը շոգիանայ ասիճը: Կարելի է նաեւ քեռեպանքին գործածել:

Ուսք հետեւեալ կերպով սովորութիւն ունին իրենց հագուստները պահելու: Կ'առնեն՝ 1 մաս սպանիական պղպեղ, 1 մաս քափուր, և 8 մաս ալքոլ 80°: Այս խառնուրդը մէկ երկու օր մնալէ վերջ կը զտեն և հագուստներուն վրայ կը ցրցնեն, ինչպէս նաեւ մուշտակներուն. յետոյ շատ հաստ ձերմակեղէնով մը կը զոցեն զանոնք:

ՔՐԻՍՏԻՆԷ ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ԱՅՐԹԷԿԻՆ

Կիրասոնէն դարձիս որչեղի Պօլսոյ վարժարանները այցելել . ի հարկէ նախապէս Բերայի վարժարանները պիտի ուզէի այց մը տալ , ոչ թէ անոնք տւելի սրտիս մօտիկ զգալուս՝ հոն բնակելուս համար , այլ Բերան երթեալութեան ամէնէն մեծ զխրովիւնը ընծայելուն , որուն պէտք ունէր իմ յոգնած մարմինս , քանի որ ճամբորդութեանս խոնջէնքը իսկ զեռ առած չէի :

Իմ սիրելի ծննդավայրս , որուն կարօտը ա՛յնքան բուռն կերպով կ'զգայի , հասնելէս հինգ օր վերջ մեր թաղին Նիկողոսեան վարժարանը այցելեցի . բայց դժբախտաբար արձակման ժամը մօտեցած ըլլալուն , ազաքը չկրցայ տեսնել իրենց աշխատութիւններուն մէջ , բայց ի փոխարէն , վարժարանին անօրէնին հետ խօսակցեցանք , որ քաղաքավար ու ծայրայեղօրէն փափկանկատ անձնաւորութիւն մըն էր :

Ուսուցչուհիները իրենց գործը աւարտելէ վերջ եկան տեսարան , որոնց ներկայացուցեցայ տեսչին միջոցաւ : Որքան սրտիս եմ , որ այս առթիւ ճանչցայ նաեւ մեր սրամիտ երգիծարանուհին Օր . Նինին :

Երեւակայեցէք , մեր սիրելի «Ծաղիկ»ին հետ ծաղկող մեր աղնիւ երգիծարանուհիին հետ դէմ առ դէմ գտնուելու զեղեցիկ զուգադիպութիւնը , անակնկալօրէն մտնաւանդ , որքան կրնար զիս հրճուեցնել , զիս՝ որ անհուն բաղձանք մը ունէի զինքը ճանչնալու : Առաջին առթիւ յիշեցի մեր հանրային միմօսին , Երուանդ Թօլայեանի Զասկի բացատիկ թիւին առթիւ , զրաւ մէկ յօդուածը Օր . Նինիին ուղղուած , որուն մէջ այնքան յաջողութեամբ պատկերացուցած էր , ինչպէս նաեւ ճշտութեամբ մեր սեպին պատուաբեր քրօնիկագրուհին :

Աւելորդ կ'ըլլա՞յ արդեօք զայն ներկայացնել իմ կարգիս Կիրասոնի «Ծաղիկ»ի բաժանորդներուն մեծամասնութեանը , որ կը տարակուսէր Նինիի խօսութեանը ու կը յամուէր ընդունիլ թէ կին մըն է ան , նոյն իսկ Թօլայեանի Զասկի բացատիկ թիւին մէջ գրած յօդուածը կարգալէ վերջ :

Ո՛հ , որքան կը բարկացնեն զիս կարգ մը այրեր , որոնք այնպէս կը հաւատան թէ դրական ամէն գերազանցութիւն իրենց սեպին վերապահուած է , թէ իրենք անսղիւտ արարածներ են , ընդունակ ու ազրիւր ամէն կերպ մտաւորական յառաջդիմութեան , մէկ խօսքով եղական արարածներ , բնութենէն շուայլօրէն վարձաւորուած : Ու այդպիսիներուն համար որքան ծանր է ելնել ընդունիլ թէ «Ծաղիկ»ի սրամիտ երգիծարանուհին կին մըն է :

Այո՛, Նինին կին մըն է, կամ աւելի պարկեշտասուն օրիորդ մը, նրբահասակ, խիստ համակրելի մանկամարդուհի մը, ժպտուն, միշտ ժպտուն, որուն համար թերեւս այնքան դրաւեց զիս առաջին ոչ չառ երկայն, դժբաղդարար անշուշտ, տեսակցութեանս առթիւ։ Ճանչցայ զինքը անձամբ և ձեզ ուրախութեամբ կը ներկայացընեմ, կիրաստնի հետաքրքիր բարեկամներս։

Պզտիկ յետադիմութիւն է ըսէք, խնդրեմ սա քսաներորդ դարուն մէջ ու է տարակուսանք կնոջ մտաւորական գերազանցութեան համար մեր այր ընկերներու կողմէ։ Այսօր ամէնէն մեծ հոգեբանները կ'ընդունին թէ կինը իր իմացականութեամբ կրնայ հաւասարիլ այր մարդուն, թէ անոր չափ ընդունակ է մտաւորական զարգացման, միայն ինչ ինչ բնական պատճառներով կինը չէ կրցած այր մարդուն հաւասար յաջողութիւններ ձեռք բերել կամ աւելի Հայ կինը, քանի որ ամէն ատեն կը լսենք ազնիւ հպարտութեամբ օտար կիներու ձեռք բերած մտաւորական յաջողութիւնները։

Այո՛, ընդունեցէք, ո՛վ ազնիւ հակասուեր, թէ Հայ կինն այ կրնայ և ընդունակ է ձեզի հաւասար մտաւորական բարձր մակարդակի մը վրայ գտնուելու, իսկ թէ այսօր չէ կրցած իմացական մեծ յաջողութիւններ ձեռք բերել, ատոր երբեք ինք պատասխանատու չէ, իր յետադիմութեան պատասխանատուութեան մեծագոյն բաժինը ձեր վրայ կը ծանրանայ, վասն զի դուք ձեր կէսը կատարելադորձուած տեսնելու պէտքը տակաւին, ցաւելով կու գամ խոտտովանիլ, անշուշտ, չէք զգացած լայնօրէն։

Սակայն հակառակ այդ ամէնուն, ճշմարիտ առաքինի եւ դաստիարակուած կիներ գտնուած են մեր մէջ ալ, որոնք բուն կերպով ջանացած են մաքաւիլ կին տարրին ազխտութեան դէմ, զգացուցած են պէտքը կնոջ մտաւորական դաստիարակութեան եւ ահա այսօր ազնիւ հպարտութեամբ մը կը խոտտովանիմ թէ ներկայիս մէջ չեն պակսիր կիներ, որոնք բարձր արժանապատուութեամբ մը աւելցուն, կ'աշխատին իրենց այր ընկերներուն հաւասար բաժին մը ունենալ քաղաքակրթութեան յառաջդիմութեան մէջ, որուն իբր արդիւնք չէ՞ կարելի նկատել արդեօք Ծաղիկի իբրեւ կանացի հանդէս երեւումը, մեր սրամիտ Նինիին փթթումը են։ Եւ։

Այո՛, բայ է այլ եւս կիներու համար ամէն պատուաբեր ասպարէզ, միայն իմաստութիւն ունենանք օգտուելու մեծապէս մեր առջեւ գտնուած բարիքներէն։

Բերա

ԶԱՊԷԼ ԶԱՔԱՐԵԱՆ
Վարիլ Մանկապարտիզպանահի

«Ի՞նչ կ'ըսեք սա օդին»
(ամեն մարդ)

Եթե բարին Աստուած կամեր,
Ամպեր չէին ըլլար խապառ,
Ո՛չ աչ երթե՛ք գոռ անձրեւներ,
Փոթորիկներ չէին ըլլար:

Տաք ի՛նչ է չէր զիջրներ,
Ոչ խողով օդն, ոչ շնկաւորք,
Երաշտութիւնն ու պապակներ
Մեր լանջերուն չէին տար հուրք:

Եթե կամեր Աստուած բարին,
Երկրիս վրան եր ցարդ լուծուած
Մըքնոյորտի շոկ ի՜տեալին
Մեծ մէկ խընդիրն առեղծրած:

Որ եր՝ երկինք մը միաստոր,
Ուր ոչ քրկե՛ծ ըլլար ոչ հուր,
Եւ ջերմաչափն աչ միշտ մընար
Տասնըութին վրան ամուր:

Ստրերկրեայ մանր ուղիներ
Ջերք խողովակ ցրամբարի
Ոռոգէին հողին մէջ մեր
Յանուած սերմերն աչ բանջարի:

Յետոյ հընց մ'անմիջապէս
Հողին ներքեւ բացած փոսեր
Մեծ փողերովն իր յայտնաւես,
Ջերմագոյը շուտ հոն հոսեր:

Ուրիշ կերպով ըլլալու եր ! . . . :
Բայց մեր գունձին մէջ անկայուն
Առ հասարակ կ'ուրանան դեռ
Ստոյգ պատճառն այս ամենուն:

Անոնք որ միշտ կը մըսածեն
Առանց ճիգի, անհոգ, քեթեւ . . . ,

Հովանոցի վաճառողէն
Կը կարծեն սօքն ու գոռ անձրել:

Տուրտեր կան՝ հուշակներու,
Երգի համար՝ բիշն անասնման
Եւ կայծակն ալ՝ միշտ ահարկու,
Ապահովող ընկերութեան:

Բայց ո՛չ: Եթէ անցելոյն մեջ,
Տերն՝ որ չուզէր իր մ'անօգուտ՝
Ըզնեզ օժեց երերով զեջ,
Որ մերք բոց տայ, մերք ջուր պոտ պոտ,

Եթէ տուաւ չորս եղանակ
Տարեցոյցներ, ասեղագիտ,
Գիտուններ շատ, աստագուշակ,
Օղաբաններ յոյժ նրբադիտ,

Եթէ տուաւ մեզ արեւոյց
Եւ ծանրաշափն յար դափդափուն,
Բաւին, սիւֆերն օղայարոյց,
Եւ հողմնացոյցն ալ դողդոջուն,

Օղն այսօրուան, օղը վաղուան,
Օղը աղէկ, օղն յոռեգոյն,
Օղ՝ որ պիտի տրի համայն
Մեր աշխարհի հինգ մասերուն,

Պատճառն այն է որ մենք անյանգ,
Առատօրէն, անփութփութուն,
...նստակցութեան նիւթ ունենամք
Այցեչութեանց մեր պահերուն...:

ՄԻԿԷԼ ԶԱՄԱՔՕՒՍ

ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՌԻ

Վ. Ա. Ր. Ժ. Ո. Ի. Հ. Ի. Կ. Ո. Ի. Զ. Ո. Ի. Ի.

Սամսոնի Ազգ. Նախակրթարանին համար վարժուհի մը կ'ուզուի, իւրեւ ընդ. դաստիարակուհի որ գիտնայ հայերէն, ֆրանսերէն եւ ձեւ ու կար: Գոհացուցիչ ամսական: Դիմել Խմբագրատուն:

ՆԻՆԻՒՆ ՕՐԱԳԻՐԸ

(ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ)

ԶՈՐԵՔՇԱՐԹԻ

Ո՛ւֆ... սա դպրոցական քննութիւնները: Հաւատացէ՛ք որ ճիւղաղային, սարսափելի, ահուկի է այս եղանակին, այս օղին, ղըրօէն հարիւր աստիճան վեր այս տաքութեան նստիլ քննել կամ քննուիլ:

Նւ որ անտիրալ հնարեր է այս չնաշխարհիկ գիւտը, տէր Աստուած:

Եթէ աշակերտ ըլլայի ես՝ կ'երդնում որ այս օրերուն մէջ, փախուստ պիտի տայի դպրոցէն, իսկ եթէ անգութ ճակատագիրը ղին վարժապետ ստեղծած բլլար, գիտէ՞ք թէ ի՛նչ կ'ընէի քննութեանց միջոցին, խորունկ, շատ խորունկ քունով մը կը մտախփէի, Սեպտեմբեր մէկին արթննալու պայմանաւ:

Պաշտօնդ սակայն պիտի հարցնէ՛ք թերեւս, ա՛հ ասոր յորայ խորհիլն անգամ աւելորդ յողնութիւն մըն է, բաւ է որ աղնուաշուք հոգաբարձուի մը առջեւ՝ երկիւղած, շատ պատկառելի խորհրդութիւն մը ընէ ու է վարժապետ մը կամ վարժուհի մը:

Սակայն ամէն պարագայի մէջ աշակերտին վիճակը աւելի յուսահատական է:

— Օրիորդ, դասերուն պիտի օգնէ՞ք, անանկ չէ՞:

— Միւսիւ, դժուար հարցումներ պիտի ընէ՞ք:

— Մայրիկ, քննութիւններս լմնայ նէ վեց ամիս պիտի հիւանդանամ:

— Երանի թէ քննութեան օրը մեռնէի:

— Աստուած իմ, կը խենդենամ կոր, որ դասս պատրաստեմ, հայերէ՛նս, թուարանութի՛ւնս, արտասանութի՛ւնս:

— Սա գիտութիւնը որ ապուշ մարդը հնարեր է արդեօք:

— Կը խաչինք կոր, բայց խենթենալիք բան է ասիկա:

— Բնաւ ասորժակ չունիմ ճաշելու:

— Այս գիշեր կօշիկներով քնացեր էի, քերականութիւնս կը պատրաստէի, քունս տարեր է, առտուն կօշիկներով արթնցայ:

— Աչքերս չեն բացուիր կոր, երէկ գիշեր լուսցուցի թարգմաշնութիւններս սորվելով:

— Ա՛հ, սա աշխարհադրութեան դասատուն խեղդէի:

— Իրագիտութեան դասատուն հիւանդանար չի դար:

— Կրօնքին հայր սուրբը հարսնիքի երթար չի դար:

Տակաւին թուեմ աշակերտներուն մաղթանքներն ու հառա-
չանքները, ձայնարկութիւնները, լացերն ու կոծերը, որք ըսեմ
սակայն :

Մէկը չի ճաշեր, մէկուն քունը չի տանիր, ուրիշ մը կը մոռ-
նայ կօշիկները հանել, մէկալը կը հիւանդանայ, մէկը կը հազայ,
ուրիշ մը կ'աղօթէ որ դասատուները հիւանդանան, բայց ինչո՞ւ
Աստուած իմ, ինչո՞ւ : Որովհետեւ այս սաք օգին, անպատճառ
պէտք է որ դպրոցներու մէջ, քննութիւն ըսուած, անտանելի,
սարսափելի, ձանձրացուցիչ, նեղացուցիչ գործողութիւնները կա-
տարուին խեղճ աշակերտներուն վրայ :

Եթէ երկվայրկեան մը, Ուսումնական Խորհուրդին կանանչ
սեղանին առջեւ ինծի ալ աթոռ մը տային, հոգ չէ թող փայտէ
ըլլար, դպրոցական քննութիւնները ջնջելու մեծագոյն իմաստու-
թիւնը պիտի գործէի, այդ պարագային չէ՞ք յուսար որ, Հայ
մանկուոյն մեծ բարիք մը ըրած պիտի ըլլայի :

Եւ քանի որ այդ Խորհուրդին մէջ բազմեւ իրաւունքը չու-
նիմ, ուրեմն ո՛վ յարգելի անդամներ Պատ. Ուսումն. Խորհուր-
դին, դուք որ այնքան վարժուհիներու, վարժապետներու ար-
ցունքներ արած էք, վայրկեան մը զիս մտիկ ընելու շնորհն ը-
րէք. ձեզմէ ո՛չ վկայական կը մուրամ, ո՛չ ալ կարօտ ուսուցիչ-
ներու անտուկէն դրամ, ոչ ալ պաշտօն ու եւ է վարժարանի մը
մէջ, միայն, հեռուէն հեռու ձեր նուիրական սեղանին վրայ պըղ-
տիկ, շատ պղտիկ խնդրանք մը պիտի դնեմ, որ կնոջական զգա-
յուն հոգիէ մը բղիւսած ըլլալուն համար կը յուսամ թէ չէք մերժեր :

Ուրեմն, խնդրանք արտայայտող բոլոր բառերուն ամէնէն յուզիչ-
ներովը կ'աղաչեմ որ սա դպրոցական քննութիւնները վերջացնէք :

Չեմ գիտեր թէ Դուք եւ քննիչ մարմինները ի՞նչ ճիւղային
ուրախութիւն կը զգաք, ի՞նչ տեսակ չար զուարթութեամբ կը
ճառագայթէք, երբ անդին խեղճ պէպէքները, գնդակ խաղալու
տարիք ունեցող տղաքը կը չարչարէք, անոնցմէ պահանջելով բոլոր
տասը ամիսներուն մէջ սորվածնին :

Կոշէ՞ք որ անկեղծութեամբ ըսեմ դիտցածներու : Չարամիտները
անանկ կ'ըսեն որ դուք ձեր աշակերտութեան ատեն շատ չարչար-
ուեր էք եղեր, հիմակ ալ դուք աշակերտները կը չարչարէք քննու-
թիւններով, վրէժնիդ առնելու համար : Կամ խոստովանեցէք որ այս
կնթաղութիւնը ճիշդ է եւ կամ սա քննութիւնները վերջացուցէք :

Ն Ի Ն Ի

Նիւթերու առասուրբեան պատճառով յաջորդ
տաքքուան մնաց Հաշուական Հանճարը :

ԵՐԿՈՒ ՔՈՅՐԵՐՈՒ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍԸ

Բերայի Ս. Երրորդութիւնն եկեղեցիին մէջ, երկուշաբթի օր հետաքրքրաշարժ հանդիսաւորութեամբ տեղի ունեցաւ դորդի ծանօթ վաճառական Յակոբ Էֆ. Թօփալեանի՝ ընդ Օր. Եազութ Գ. Տատեանի և մանիֆաքթիւրի ծանօթ վաճառական Հայկ Էֆ. Ծամուղեանի՝ ընդ Օր. Արուսեակ Գ. Տատեանի կրկնակ պատկազրութեան հանդէսը, կնքահայրութեամբ երկու փեսաներու եղբայրներուն՝ Թօփալեան Կարապետ և Ծամուղեան Կարապետ Էֆ. ներուն:

Աւարտումէն ետք պսակի արարողութեան, որուն կը նախագահէր Բերայի քարողիչ Տ. Հմայեակ Սրբազան իր շուրջն ունենալով Տ. Գէորգ Ս. Խալիսկ, Երէցեան և բաղմաթիւ վրդ. ներ ու քհ. ներ, Տ. Երէցեան Սրբազան պարագային յարմար գեղեցիկ քարողով մը ամուսնութեան խորհուրդը բացատրեց և սրտազին բարեմաղթութիւններ ուղղեց նորապսակ ամուսնեւորուն:

Յետոյ հարսնեւորները առաջնորդութեամբ Տէր և Տիկին Յակոբ Էֆ. Թօփալեանի և Տէր և Տիկին Հայկ Էֆ. Ծամուղեանի, ուղղուեցան Սրբանորիս սրահը, ուր լիառատ չքասեղան մը տրաւրադրելի եղած էր հիւրերուն:

Մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները:

*
*
*

Երկուշաբթի օր, Բերայի Ս. Երրորդութիւնն եկեղեցիին մէջ վայելուչ հանդիսաւորութեամբ տեղի ունեցաւ Գեր. Տ. Տիրայր վրդ. Մարգարեանի եղբօր Սմբատ Էֆ. Մարգարեանի՝ Օր. Սաթևնիկ Ջէքիճեանի հետ պատկազրութեան հանդէսը, կնքահայրութեամբ Տ. Տիրայր վրդ. ի, որուն կողմէ կը փոխանորդէր Տ. Արիստակէս քհնյ. Վարժապետեան: Պսակի արարողութեան կը նախագահէր Բերայի քարողիչ Տ. Հմայեակ Սրբազան, իր շուրջն ունենալով վարպապետներ ու քահանաներ: Նախագահ Սրբազանը գեղեցիկ քարողով մը երջանկութիւն մաղթեց նորապսակ ամուսին որ Արուստանոյի սրահին մէջ ընդունեցաւ յետոյ ներկայ հրաւիրեալներուն շնորհաւորութիւնները:

Մարգարեան ընտանիքը վայելուչ ատնջականութեամբ մը պատուասիրեց հարսնեւորները որոնցմէ չափեր նուէրներ բերած էին շնորհալի հարսին: Ս. Պատրիարքն ալ թանկարժէք մատանի մը նուիրած էր:

Ծաղիկի շնորհաւորութիւնները այս ուրախ առթիւ Մարգարեան ընտանիքին:

Ծաղիկի նախորդ թիւով՝ Կեդր. Վարժարանի շրջանաւարանու-
րուն Ֆրանսերէն լեզուի մէջ ունեցած ապիկարութիւնը շեշտող
հաստատման իբրեւ պատասխան, նոյն հաստատութեան ուսանողնե-
րէն մին, մէկ սիւնակ զրարանութիւն ընցուցեր է Սուրհանդակի
երէկուան թիւին մէջ, որուն էջերը բա՛ց են միշտ արդէն նմանո-
րինակ խնդճ պաշտպանողականներու համար:

Պիտի ուղէինք հարկ եղած պատասխանը տալ Կեդրոնականի
այդ ողորմելի պաշտպանին իւրաքանչիւր փաստերուն՝, եթէ կարե-
նայինք բան մը հասկնալ իր գրածէն, որ հայերէն տառերով գըր-
ուած կառարեալ չի նարեմ մըն է:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ. — Աղն. Տիկին Զարուհի Միհրան կան Գալֆա-
եան որ Աղեքսանդրիայէն Պոլիս եկած էր օգտախոսութեան համար,
ընկերանած է Թարապիտ Թօքաթիւան պանդոկը:

Յաւօք կը ծանուցանենք թէ Ս. Յակոբայ Որբանոցի կնամա-
կալութեան գործօն և յարգուած անդամներէն Գորեան Յակոբ էֆ.
դժբաղդութիւնը ունեցաւ կորսնցնելու իր եղբայրը

ՍԻՄՕՆ ԷՖ. ԳՈՐԵԱՆ

որ յանկարծական մահուամբ կնքած էր իր մահկանացուն երկու-
շարթի օր:

Հանգուցելոյն յաւարկաւորութիւնը հանդիսութեամբ տեղի ու-
նեցաւ երեքշարթի օր Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ, ուր
իր յաւարկաւոր համախմբուած էին Գորեան ընտանիքին համա-
կիր բաղձաթիւ անձնաւորութիւններ թէ՛ Հայ թէ՛ օտարազգի:

Մեռելական հանդէսին կը նախագահէր Բերայի քարոզիչ Տ.
Հմայեակ Սրբաղան իր շուրջն ունենալով վարդապետներ ու քա-
հանաներ: Եկեղեցական արարողութիւններէ ետք, որոնք ներ-
զանախօրէն տեղի կ'ունենային Բերայի դպիրներուն մասնակցու-
թեամբ, դադարը դուրս հանուեցաւ եկեղեցիէն թափօրով որուն
առջեւէն կ'երթային Ս. Յակոբայ Որբանոցէն սաներ, ի յարգանս
հանգուցելոյն եղբօր:

Ասլա, դադարը շքեղ մեռելակաւարի մը մէջ դրուելով փո-
խադրուեցաւ Պալքըլըի Ազգ. գերեզմանատունը ուր ամփոփուեցաւ
հանգուցեալին մարմինը:

Խմբագրութիւնս իր խորին ցուակցութիւնը կը յայտնէ այս
տխուր առթիւ Գորեան ընտանիքին:

ՔԱՆՏՐԵՄԻՆԻ

ԲՈՒՄԸ

ԵՒ

ԲՈՒՏՈՒՆ

Բարիզի բժշկական կան-
ոնն վկայեալ քիմիագետ Մ.
ՖԼԱՎԻՅԻ կողմէ պատրաստը-
նւած:

Քալոտրէմինի բուստան և քոէմը մեծ համբաւ կը վայելեն
իրենց հաճելի յատկութիւններուն համար: Առանց վերապահութեան
կարելի է ըսել թէ ասոնք այս կարգի պատրաստութեանց ամենէն
գերազանցեան: Քալոտրէմինի քոէմը ամէն տեսակ օճառէ աւելի
լաւ կը մաքրէ մորթի: Երբ ամէն օր գործածուի գեղեցկութիւն,
թարմութիւն և առուգութիւն կ'ընծայէ արտաքին երեւոյթին:
Իսկ քալոտրէմինի բուստան ալ այս գեղեցիկ արդիւնքները կը
լրացնէ, ճերմկցնելով դէմքը բնական կերպով մը:

Այս աննման քոէմը և բուստան կը ծախուի Բերա, Պօն Մառ-
չէ, Կալաթա, Թիւնէլի փողոց Մ. Հիսարի, Սթանպօլ, Նէնի Ճամի,
Մ. Բլէանթէս Հաճօրուլօի եւ Մահմուտ Բաշա, Մ. Բօսթաքի Մի-
խայրիտի վաճառատունները:

4—25

ՀՈԶԱԿԱՒՈՐ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԽԱԶՆԻԿ ԺԱՄԿՈԶԵԱՆ

Պօլիս, Պահլէ Գաբու Պօղաջաճիին դէմ, Սքանալօլ խան
թիւ 4, 5, 6,

Մայրաքաղաքիս ատամնաբուժական դասին մէջ պատուաւոր
դիրք մը գրաւող խաչիկ էֆ. Ժամկոչեան, այս անգամ Եւրոպայէն
ու Ամերիկայէն յատկապէս բերել տուած նոր դրութեամբ գործիք-
ներով և իրեն յատուկ եղող ճարտարութեամբ, առանց ոեւէ ցաւ
զգացնելու, ախտաբարձի մէջ կը հանէ փտտած և ամէնէն դժուա-
րին ախտանքերը Առջեւի փտտած ախտանքը առանց հանելու ար-
մատներու վրայ կը զետեղէ բնականէն բնաւ տարբերութիւն չու-
նեցող պտուտակաւոր ախտանք: Բերնին ետեւի կողմը լեցուիլը
անկարելի եղող արմատներու վրայ, ոսկի կամ բլաթին քուռօններ
կ'անցընէ: Նաեւ քառւէլուի, բլաթինի, ոսկիի վրայ շարուած տկ-
ոանք կը չինէ բնականին յար եւ նման:

Խաչիկ էֆ. Ժամկոչեանի սկզբունքն է

Պատուաւորութիւն, Ուղղամտութիւն եւ Մարքութիւն ինչ որ ան-
հրաժեշտ պայմաններ են ատամնաբոյժի մը համար:

ԶԱՓԱԽՈՐԳԻՆ

Վկայեալ աղքատաց ճրի

33—50

ALA BRODEUSE AU FIL D'OR

MARQUE

DÉPOSÉE

FONDÉE EN 1888

ԱՐԹԱՔԻ Ա. ԽՈՒՄԱՐԵԱՆ

(ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾ)

Մեծ Շուկայ, Գալբաթճըլար, Նուրի Օսմանի, քիւ 5 եւ 11

Երկար տարիներէ ի վեր հանրութեան վստահութիւնն ու համակրութիւնը դրաւած այս զոյգ մը վաճառատունները, վերջին նորաձեւութեանց համաձայն, զարդարուած են վերստին ամէն տեսակ ասեղնագործութեան եւ արդուզարդի վերաբերեալ նիւթերով: Ի մէջ այլոց կը գտնուին Բարիդի առաջնակարգ ֆապրիզաներու զանազան ապրանքներ, չաա մը դոյներէ բաղկացեալ գորտոնէ, ֆոխդէ, շինիլ, յուացքի համար եւ անտրատ մնալու պայմանաւ, վաճառատան գլխաւոր սպառման նիւթը եղող D. M. C. նիշով մետաքսներ, քոթոններ, ֆիշուի, գորգի եւ գանաւլայի բուրգեր, գորգերու եւ բարձերու համար սթամբաներ, էթամին եւ պարզ գանաւլաներ, շինիլ գորտոն եւ փիւսկիւլ, կլապտան, սրմա, գոյնըգգոյն փուլ եւ թրթր, մետաքսէ եւ սրմայէ պիւքմէներ եւ գորտոններ, ինչպէս նաեւ աթլազ, թաւիչ եւ ասոնց վրայ խիստ ճաշակաւոր ասեղնագործուած վերմակներ, բարձեր, ծրարներ, բանթոններ, գասգէթներ թէ՛ պատրաստ եւ թէ՛ յանձնարարութեամբ:

Ասոնցմէ զատ կը գտնուի նաեւ Եւրոպայի առաջնակարգ հոտեղինաց ֆապրիքաներու, ինչպէս Բինոփ, Հոպիկանի, Ռօփէ կալէի եւ Ժէլէ ֆոխդի ամէն տեսակ էքսթրէներ, բուտոններ, օտը քոլօններ, ակոպի փոշի եւ ջուր, աճառներ, մաղի ներկ եւ արդուզարդի նիւթեր: Նաեւ Թէյքս Տայմքնտ վաճառատան ապրանքներէն զանազան գոհարեղէններ:

Վաճառատունը կ'ընդունի նաեւ օժիտի համար խիստ ճաշակաւոր եւ նուրբ ասեղնագործութեան ամէն տեսակ յանձնարարութիւններ ամենաղծուարահաճ յաճախողներէ, սրմայով, մետաքսով կամ քոթոնով, սրտնց համար մասնազէտ գծագրիչ մը պատրաստ է միշտ հոն:

Գինները զիւրամատչելի եւ վարժարանաց համար մասնաւոր զեղչ: